

Gemeentehuis Weststellingwerf
T.a.v. de Gemeenteraad, Wethouder Zonderland
Griffioenpark 1
8471 KR Wolvega

Datum : 21 januari 2019
Ref. : 022/ST/2019
Betreft : informatie voorziening Vermilion aan Gemeenteraad

Geachte leden van de gemeenteraad, geachte wethouder Zonderland,

Via deze brief willen wij u vanuit Vermilion informeren over een aantal ontwikkelingen omtrent gaswinning. Daarnaast willen we de Raad inzicht geven in hoe wij in uw gemeente actief zijn en hoe gaswinning kan bijdragen aan de energietransitie op lokaal niveau.

De belangrijkste punten:

1. Vermilion investeert een percentage van de investering in nieuwe projecten in de omgeving waar zij actief is. Deze investeringen zullen worden aangemerkt om het meetnet in een gemeente te versterken om in ieder geval bevingen vanaf magnitude 1,5 te detecteren en te investeren in de lokale energietransitie. Dit uiteraard in samenspraak met de gemeente en andere belanghebbenden.
2. Het bedrag verschilt per investering aangezien het afhankelijk is van verschillende zaken; de mate waarin de energietransitie vormgegeven kan worden vormgegeven, de dichtheid van het KNMI meetnet en de noodzaak tot plaatsing van (extra) versnellingsmeters. In totaal kan dit oplopen tot een paar procent van de totale investering in de regio, en dit zijn orde groottes van tienduizenden tot honderdduizenden euro's.
3. Belangrijk punt hier, is dat het gaat om een percentage van de investeringen, welke dus vroeg in het traject plaatsvinden en dus ook vroeg in het traject voor de energietransitie kunnen worden ingezet.
4. De representatieve nulmeting aan gebouwen (ook bouwkundige opname genoemd) wordt na advies van de Technische Commissie Bodembeweging geschrapt als standaard voorschrift in instemmingen met winningsplannen van Vermilion. In plaats daarvan zet het ministerie van Economische Zaken en Klimaat in op de verdichting van het meetnet. Dit meetnet is op het KNMI net aangesloten, Vermilion ondersteunt dit.
5. Vermilion heeft eind 2017 één, en in 2018 vrijwillig zes seismische meetstations geplaatst in Drenthe en Friesland. Er zullen in 2019-2020 nog vier stations worden geplaatst en aangesloten in Drenthe en Friesland, waarvan één in Weststellingwerf. Deze worden (en zijn) allemaal op het KNMI netwerk aangesloten. In overleg met gemeente e.a. bekijken we of additionele versnellingsmeters nuttig zijn.
6. Eind maart wordt een advies betreffende een nieuw landelijk schadeprotocol aan de Minister aangeboden. Vermilion zal dan mogelijk al volgens dit protocol gaan werken.
7. Eind 2019 moet er een onafhankelijke commissie zijn gevormd die eventuele schademeldingen beoordeelt.
8. Bodemdaling wordt continu gemeten. Bodemdaling leidt niet tot schade aan gebouwen. Wel kan het nodig zijn aanpassingen te maken t.b.v. waterpeilbeheer. De onafhankelijke Commissie Bodemdaling

Aardgaswinning Fryslân beoordeelt schademeldingen van o.a. particulieren, gemeente, provincie en Wetterskip.

9. Er is veelvuldig contact met de direct omwonenden van bijv. de locatie Rottum en Vermilion doet er alles aan om zoveel mogelijk rekening te houden met omwonenden. Dit gebeurt bij alle activiteiten van Vermilion.

Investeren in de energietransitie en het meetnet

Vermilion participeert in de omgeving waarin zij actief is. Bij nieuwe investeringen, zoals boringen of seismisch onderzoek, reserveert Vermilion een deel van de investering om bij te dragen aan de energietransitie op lokaal niveau en het meetnet te verdichten indien de detectiegrens van 1,5 magnitude niet wordt gehaald. In Weststellingwerf wordt een seismisch station geplaatst, maar ook in de buurgemeentes van Weststellingwerf worden stations geplaatst (zie hieronder).

Deze investering in de energietransitie gaat uiteraard in samenspraak met de gemeente en andere belanghebbenden. Met deze investering kunnen bijv. zonnepanelen op daken of kleine windmolens worden gerealiseerd. Tevens is Vermilion van plan om de mogelijke lokale toepassing van aardwarmte (geothermie) te evalueren. Vermilion zet zich in om ook het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) te bewegen deze projecten in de energietransitie financieel te steunen wat de energietransitie verder zal versnellen.

Herziening representatieve nulmeting aan gebouwen

De representatieve nulmeting aan gebouwen werd als middel gezien om omwonenden van mijnbouwactiviteiten meer zekerheid te geven in geval van eventuele schade. Het ministerie van EZK heeft sinds 2017 de nulmeting opgenomen als voorschrift bij de goedkeuring van mijnbouwactiviteiten. Vermilion heeft consequent bezwaar aangetekend tegen dit voorschrift van het ministerie, omdat volgens haar een bouwkundige opname niet het juiste instrument is om omwonenden echt gerust te stellen.

Het ministerie van EZK heeft begin 2018 de Technische Commissie Bodembeweging (Tcbb) gevraagd om het nut van de nulmeting te evalueren. Dit advies heeft de Tcbb op 6 september 2018 aan het ministerie gestuurd. De Tcbb vindt de nulmeting geen goed instrument om het oorzakelijk verband tussen schade en gaswinning aan te tonen. De Tcbb acht het plaatsen van zogenaamde versnellingsmeters een meer effectieve methode om het ontstaan van eventuele schade in een gebied uitgebreider te monitoren. Het ministerie van EZK is het hier mee eens en heeft de representatieve nulmeting aan gebouwen afgeschaft als standaardmaatregel, zoals staat geschreven in de kamerbrief van 21 december 2018.¹

Met deze versnellingsmeters wordt de grondversnelling gemeten die optreedt als gevolg van een aardbeving, waarbij ook het dempende of opslingerende effect van ondiepe aardlagen wordt meegenomen. Deze meetgegevens zijn van belang om, nadat een aardbeving heeft plaatsgevonden, te kunnen beoordelen of een gemelde gebouwschade is toe te rekenen aan een mijnbouwactiviteit. Vermilion sluit zich aan bij deze werkwijze. Wij zeggen de gemeenteraad toe dat wij niet wachten op formele vereisten van de minister van Economische Zaken en Klimaat, maar proactief maatregelen

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-economische-zaken-en-klimaat/documenten/kamerstukken/2018/12/21/kamerbrief-over-toezeggingen-algemeen-overleg-mijnbouw>

nemen. Hiertoe wordt in 2019 één seismisch station in Weststellingwerf geplaatst, zie de volgende alinea voor details over de seismische stations. Daarnaast willen we in overleg met de gemeente kijken of additionele versnellingsmeters nodig zijn. De gemeente Weststellingwerf heeft ook baat bij de stations die in buurgemeentes zijn of worden geplaatst. De seismische stations en de versnellingsmeters worden direct aangesloten op het meetnet van de Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut (KNMI).

Plaatsing van seismische meetstations

Vermilion heeft uit eigen beweging in 2017/18 zeven seismische stations (in de buurt van o.a. Kallenkote, Warten, Hollandscheveld, Oldetrijne en Boornzwaag) geplaatst en er wordt in 2019/20 nog een viertal geplaatst. Seismische stations bestaan uit een boorgat van 200 meter diepte. In dat boorgat zijn om de 50 meter 4 geofoons geplaatst. Aan de oppervlakte zit nog een versnellingsmeter. De stations staan nabij gasvelden van Vermilion en stellen de locatie van bevingen met een kracht van meer dan 1,5 magnitude met een nauwkeurigheid van < 1 kilometer vast. De stations zijn al, of worden, aangesloten op het bestaande netwerk van de KNMI. <https://www.knmi.nl/kennis-en-datacentrum/uitleg/seismische-meetstations>

Onafhankelijke afhandeling eventuele schade

Een veel gehoorde wens van burgers en politiek is een onafhankelijke afhandeling van eventuele schade door gaswinning. Vermilion is wettelijk aansprakelijk voor schade veroorzaakt door bodembeweging. In opdracht van de minister van EZK wordt eind maart 2019 een advies over een nieuw schadeprotocol gepresenteerd aan de minister. De Tcbb heeft dit schadeprotocol opgesteld. Eind 2019 moet een nieuwe onafhankelijke commissie zijn geïnstalleerd die schademeldingen beoordeelt; de operator heeft dan geen meer rol in de schadeafhandeling. De commissie toetst of een schade is veroorzaakt door mijnbouwactiviteiten. Als dat het geval is wordt de schade vergoed door het mijnbouwbedrijf. Vermilion vindt dit een goede ontwikkeling en werkt met de diverse partijen samen om een en ander zo snel mogelijk operationeel te krijgen.

Het plaatsen van versnellingsmeters en seismische stations zal de onafhankelijke schadeafhandeling vergemakkelijken. Het meetnet wordt verdicht en zo komen meer gegevens beschikbaar over waar een eventuele aardbeving heeft plaatsgevonden en met welke kracht. De onafhankelijke commissie zal deze gegevens gebruiken om te bepalen welke schade moet worden vergoed.

Bodemdalingsmetingen

De winning van aardgas uit een gasreservoir zorgt voor drukvermindering in de poriën van het gesteente in de diepe ondergrond. Deze drukvermindering zorgt ervoor dat het reservoir enigszins wordt samengedrukt onder het gewicht van de bovenliggende lagen. Die samendrukking wordt *compactie* genoemd. De *compactie* in een reservoir is aan het aardoppervlak terug te zien in een bodemdaling. Deze bodemdaling is heel geleidelijk en gelijkmatig. Bij een totale bodemdaling van 4 cm (over 20 jaar bijv.) is het hoogteverschil aan weerszijden van een huis maximaal 0,3 mm. Schade aan gebouwen direct door bodemdaling is nog nooit waargenomen. Wel is het mogelijk dat aanpassingen aan het grondwaterniveau nodig zijn die kunnen leiden tot waterstaatkundige maatregelen, zoals aanpassingen aan dijken, sluizen etc.

Mijnbouwbedrijven zijn verplicht om in winningsplannen te laten zien hoeveel bodemdaling ze verwachten bij gaswinning uit een bepaald gasveld. Ook zijn ze verplicht om de actuele bodemdaling in de gaten te houden. Dat gebeurt door middel van bodemdalingsmetingen. Die metingen moeten aan regels voldoen.

Eerst wordt in overleg met het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) en de Technische Commissie Bodembeweging een meetplan opgesteld. Hierin wordt de frequentie van de metingen, de dichtheid en reikwijdte van het meetnet vastgelegd. Dit meetplan vereist de goedkeuring van SodM, namens de minister van EZK. Vervolgens voert Vermilion de metingen uit overeenkomstig het meetplan. Vervolgens worden deze metingen door Rijkswaterstaat en SodM gecontroleerd.

In Nederland zijn vaste diepgefundeerde peilmerken (meetbouten) aangebracht, veelal aan woningen, gebouwen en viaducten. Deze peilmerken worden periodiek (verschilt per winningsplan) in hoogte gemeten door middel van waterpasmetingen. Hiervoor is het noodzakelijk dat er een zogenaamde meetbaak op het peilmerk wordt gehouden en de waarden hiervan worden afgelezen. Vermilion gaat in het najaar van 2019 hoogtemetingen uitvoeren in uw gemeente in de omgeving van de gasvelden Blesdijke en De Blesse. Daarnaast voert Vermilion gps-metingen uit in de omgeving van de gasvelden Vinkega en De Hoeve. De gegevens van de metingen worden vastgelegd in een meetregister en kunnen worden geraadpleegd op www.nlog.nl.

Eventuele schade aan bijvoorbeeld waterwegen wordt onderzocht door de onafhankelijke Commissie Bodemdaling Aardgaswinning Fryslân.² Als Vermilion schade veroorzaakt, wordt deze altijd vergoed. Vermilion meet periodiek of de maximale bodemdaling waarmee is ingestemd, niet wordt overschreden.

Zie voor de meest recente hoogtemetingen in uw omgeving:

<https://www.vermilionenergy.nl/nieuws/nieuws-detail.cfm/resultaten-bodemdalingsmetingen-in-lijn-met-voorspellingen-36>

Betrekken van de omgeving

Vermilion heeft tot doel dat omwonenden zo min mogelijk overlast ondervinden bij onze activiteiten. Vermilion communiceert transparant over de impact van activiteiten. Bij eventuele knelpunten wordt proactief naar oplossingen gezocht. Daarnaast kijken we goed naar de impact op natuur en milieu en worden eventuele nadelige effecten voorkomen of gecompenseerd. Daarnaast kijken we of onze aanwezigheid zo kunnen inrichten dat het juist iets toevoegt aan de (natuurlijke) omgeving.

Hoogachtend,
Vermilion Energy B.V.

Sven Tummers
Managing Director

² www.bodemdalingfryslan.nl